

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत
ग्राम रोजगार सेवकांचे मानधनात सुधारणा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन (रोहयो)विभाग

शासन निर्णय क्रमांक - मग्रारो-२०२४/प्र.क्र.६३/रोहयो-१०अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक - ०३ ऑक्टोबर, २०२४.

वाचा:-

- १) नियोजन (रोहयो) विभाग शासन निर्णय क्र.मग्रारोहयो-२००६/प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २००६.
- २) नियोजन (रोहयो) विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.मग्रारोहयो-२०१०/प्र.क्र.४९/रोहयो-१०, दिनांक ०५ जून, २०१०.
- ३) नियोजन (रोहयो) विभाग शासन परिपत्रक क्र.मग्रारोहयो-२०११/प्र.क्र.४०/रोहयो-१० अ, दिनांक ०२ मे, २०११.
- ४) शासन निर्णय नियोजन (रोहयो) वभिग, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१३.
- ५) नियोजन (रोहयो) विभाग शासन निर्णय क्र.मग्रारोहयो-२०१०/प्र.क्र.४८/रोहयो-१०, दिनांक १ मार्च, २०१४.
- ६) नियोजन (रोहयो) विभाग शासन निर्णय क्र.मग्रारोहयो-२०२०/प्र.क्र.१२५/रोहयो-७, दिनांक ०८ मार्च, २०२१.
- ७) आयुक्त (मनरेगा), नागपूर यांचा दि.१० जुलै, २०२४ रोजीचा अहवाल.
- ८) नियोजन (रोहयो) विभाग शासन परिपत्रक क्र.मग्रारो-२०२३/प्र.क्र.३३/रोहयो-७, दिनांक १६ मे, २०२३.

प्रस्तावना :

२. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी राज्यामध्ये करण्यात येत आहे. सदर योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी पंचायतराज संस्थेमार्फत प्राधान्याने करावयाची आहे. क्षेत्रीय पातळीवर ग्रामपंचायतस्तरावर अभिलेख व नोंदवहया ठेवण्याची जबाबदारी ही सरपंच व ग्रामसेवकांची असुन या कामात मदत करण्याची व प्रत्यक्ष काम करण्याची जबाबदारी ही ग्राम रोजगार सेवकांची असल्यामुळे त्यांचे काम हे अर्धवेळ स्वरूपाचे आहे. ग्रामपंचायतीना या कामांमध्ये मदत करण्यासाठी ग्राम रोजगार सेवकाची उपलब्धता संबंधित ग्रामसभेमार्फत करून घेण्यात आलेली आहे. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत झालेल्या कामाच्या प्रमाणात ग्राम रोजगार सेवकांना मानधन देणे अपेक्षित आहे. तथापि, कमी काम असलेल्या ठिकाणी ग्राम रोजगार सेवकांना अत्यल्प मानधन मिळते या अनुषंगाने ग्रामरोजगार सेवकांकडून वारंवार निवेदने पाठपुरावा देखील करण्यात आलेला आहे. त्यांना समाधानकारक नियमित मानधन मिळण्यासाठी प्रस्ताव शासनस्तरावर विचाराधीन होता. नियोजन (रोहयो) विभाग शासन परिपत्रक क्र.मग्रारो-२०२३/प्र.क्र.३३/रोहयो-७, दिनांक १६ मे, २०२३ नुसार महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत एकूण निर्माण होणाऱ्या संचयित मनुष्यदिवसाच्या अनुषंगाने प्रतिमाह एकत्रित मानधनात देण्यात येत होते. या सर्व बाबी लक्षात घेता मनरेगा अंतर्गत ग्राम रोजगार सेवकांना आतापर्यंत वेळोवेळी देण्यात आलेल्या मानधनामध्ये सुधारणा करण्याचीबाब शासनाच्या विचाराधिन होती. याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील ग्राम रोजगार सेवकांच्या मानधनाबाबत शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

- १) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अधिक प्रभावीपणे राबविण्यासाठी ग्राम पातळीवर काम करणा-या ग्राम रोजगार सेवकांना दरमहा रूपये ८,००० इतके मानधन देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) ज्या ग्रामरोजगार सेवकांनी १०००० पेक्षा जास्त (१०००१ व त्यापुढे) मनुष्य दिवस निर्माण केले आहे अशा ग्रामरोजगार सेवकांना १०००० पुढील मन्युष्यदिनाच्या अकुशल मजुरी खर्चाच्या २ % प्रोत्साहन मानधन देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ३) २००० दिवसापर्यंत मनुष्य दिवस निर्मिती करणाऱ्या ग्रामरोजगार सेवकांना प्रतिमाह १००० रूपये व २००१ व त्यापेक्षा अधिक मनुष्य दिवस पुर्ण करणाऱ्या ग्राम रोजगार सेवकांना प्रतिमाह २००० रूपये इतका प्रवास भत्ता व डेटा पॅक करीता मानधन उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ४) ग्राम रोजगार सेवक यांचे मानधन अदा करण्याची कार्यपद्धती सध्या आहे त्याप्रमाणे राहील. ग्राम रोजगार सेवक मानधन वितरण संगणीकृत प्रणाली आयुक्त, मनरेगा, नागपूर यांचे स्तरावर विकसित करण्यात यावी सदर प्रणाली करिता शासन स्तरावरून वेगळ्याने निधी उपलब्ध करून देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

५)ग्राम रोजगार सेवकांना दरमहा ८,००० रुपये मानधनासाठी राज्यस्तरावरील २५०५ ००२२ (२०) इतर प्रशासकिय खर्च या लेखाशीर्षातून तात्पुरत्या स्वरूपात भागविण्यात यावा व या खर्चासाठी स्वतंत्र लेखाशीर्ष उघडण्याची कार्यवाही करण्यात येऊन विधान मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणीद्वारे निधीची मागणी करण्यात यावी.

६) २% प्रोत्साहन अनुदान, ग्रामरोजगार सेवकांना प्रवास भत्ता व डेटा पैक व विमा या बाबींवरील होणाऱ्या खर्चाकरीता केंद्र शासनाकडून उपलब्ध होणाऱ्या ६% प्रशासकीय खर्च किंवा राज्यस्तरावरील ३% प्रशासकीय खर्च यामधून या बाबींसाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

ग्रामरोजगार सेवकांना यापूर्वी देण्यात येणारे विविध भत्ते निष्कासित करण्यात येत आहे.या शासन निर्णयाची अंमलबजावणी दिनांक ०१ ऑक्टोबर २०२४ पासून एकत्रित मानधन देण्याच्या अनुषंगाने करण्यात यावी. मात्र प्रोत्साहन मानधनासाठी मनुष्यबळाची गणना ०१ एप्रिल २०२४ पासून करण्यात यावी .

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२४१००३१७२००९७६१६ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ज.जी वळवी)
उपसचिव (रोहयो), महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री तथा गृहमंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ४) मा.उप मुख्यमंत्री तथा वित्त व नियोजन मंत्री यांचे प्रधान सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ५) मा.मंत्री (रोजगार हमी), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ६) मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ७) अपर मुख्य सचिव, (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ८) प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
- ९) सचिव,(रोजगार हमी), मंत्रालय,मुंबई-३२
- १०) उप सचिव (रोहयो), मंत्रालय,मुंबई-३२
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १२) आयुक्त, नरेगा, नागपूर.
- १३) सर्व जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा जिल्हाधिकारी
- १४) सर्व सह जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- १५)सर्व उपआयुक्त (रोहयो) विभागीय आयुक्त कार्यालय.
- १६) सर्व उपजिल्हाधिकारी (रोहयो), जिल्हाधिकारी कार्यालय.
- १७) सर्व उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (रोहयो / ग्रामपंचायत)
- १८) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १९) सहायक संचालक (रोहयो), नियोजन विभाग, मंत्रालय,मुंबई-३२
- २०) सह सचिव, वित्त विभाग (व्यय-८), मंत्रालय,मुंबई-३२
- २१) सह सचिव, नियोजन विभाग (कार्यासन-१४३४), मंत्रालय,मुंबई-३२
- २२)निवडनस्ती (रोहयो-१०अ)